

DPRS - Društvo za preučevanje rib Slovenije
Ulica bratov Učakar 108
1000 Ljubljana
e-mail: dprslovenije@gmail.com
spletna stran: <http://www.dprs.si/sl>
davčna št.: 42965080
poslovni račun: SI56 6100-0001-0560-931, Delavska hranilnica

Številka zadeve: DPRS-2015-049-O-3

Datum: 16.11.2015

Ministrstvo za okolje in prostor

Dunajska cesta 47

1000 Ljubljana

Poslano na: gp.mop@gov.si

Zadeva: Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2015-2021 (NUV II)

Spoštovani,

Društvo za preučevanje rib Slovenije (DPRS) posredujemo pripombe na Osnutek načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja 2015-2021 (NUV II), objavljeno na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacrt_upravljanja_voda/. Posvetovanje z javnostjo traja 6 mesecev (od 15.5.2015-16.11.2015), v okviru tega so bili izvedeni tudi posveti. Od osmih regionalnih posvetov smo se udeležili šestih: Spodnja, Srednja in Zgornja Sava, Mura, Soča in Savinja. Od treh sektorskih posvetov pa smo se udeležili energetskega.

1. Pripombe na posvete:

- **Izvajali so se v dopoldanskem času.** Tako se teh posvetov nevladni sektor v večjem številu ni mogel udeležiti, saj večina nevladnih organizacij bazira na prostovoljstvu in ljudje so v tem času v službah.
- **Ni bilo prisotnih strokovnjakov** iz vseh področij (hidrologija, hidromorfologija, biodiverziteta, limnologi ...), ki jih zajema NUV. Prisostvovati bi morali neodvisni strokovnjaki, ki niso bili del delovne skupine za pripravo NUV. Pričakovali bi profesorje, raziskovalce iz univerz, inštitutov, nevladnih organizacij ...
- **Na posvetih so močno prevladovali prav tisti, ki imajo močan negativen vpliv na vodne ekosisteme** (podtalnico in površinske vode, biodiverziteto ...). Na teh posvetih so bile tudi delavnice na katerih smo pisali probleme in ukrepe. V skupini smo se morali uskladiti. Kako lahko pride do usklajevanja v skupini, če je skupina sestavljena iz 5-8 ljudi, med katerimi se slučajno pojavi kak predstavnik nevladne organizacije, ostalo pa so npr. predstavniki hidroenergetike in služb, ki so povezane s HE (npr. gospodarska zbornica)?

Ker ni bilo dovolj predstavnikov/ zagovornikov javnega dobrega vode kot pitne vode in kot celotnega ekosistema, se bojimo, da bodo zadeve v NUV prevladale v korist negativnih vplivov. Predlagamo, da se predstavijo v poročilu NUV rezultati zasedbe po interesnih skupinah na posamezno delavnico. To se naj upošteva pri interpretaciji podatkov pridobljenih na delavnici.

- **Energetski sektor se ni udeležil od regionalnih posvetov samo posveta za reko Muro.** Na Muri je bil prvi poskus izgradnje verige HE že v 80ih letih. Takrat so se lokalni prebivalci in nevladne organizacije uprli tej nameri. Načrtovan poseg jim je takrat uspelo ustaviti. Sedaj se ponovno poskuša umestiti HE na reko Muro. Lokalno prebivalstvo in nevladne organizacije smo proti. Lokalno prebivalstvo želi živeti z Muro in od turizma, nevladne organizacije pa želimo ohraniti biodiverzitetno točko (»biodiversity hotspot«) Slovenije. Mura je po številu vrst rib in velikosti ribjih populacij najbolj bogata nižinska reka v Sloveniji. Mura je biodiverzitetno edinstveno območje v Sloveniji, samo na območju Mure imamo vodno praprotno plavček, vodno rastlino vodno škarjico, nekatere vrste kačjih pastirjev ... in tudi za ribo velika senčica so mrtvice Mure edino znano recentno nahajališče te vrste v Sloveniji! Posvet za Muro v okviru posvetov za NUV II je bil tudi edini posvet, katerega se je udeležilo veliko število lokalnih nevladnih organizacij in lokalcev. Ti so se prišli soočiti s predstavniki hidroenergetskega sektorja. Na njihovo žalost ni bilo nobenega predstavnika HE. Eden izmed lokalcev je zahteval, da se izvede še drug posvet na katerem zahtevajo prisotnost hidroenergetikov. Drugi posvet za Muro se ni zgodil. Je pa se potem razpravljalo o umeščanju HE na reko Muro na sektorskem posvetu za energetiko v Ljubljani. Na žalost je bil ta posvet preveč daleč od reke Mure, da bi se ga lahko udeležili tudi tisti iz Pomurja. Na posvetu pa so močno prevladovali energetiki in službe, ki energetiko podpirajo.
- V osnutku NUV II je navedeno, da mora biti osnutek NUV II in PU NUV II poslan v **šestmesečno javno razpravo**. Prvi osnutek NUV II je bil objavljen 15.5.2015 kot en dokument za obe povodji. Šele 21.9.2015 pa je bila objavljena nova različica dveh ločenih dokumentov NUV II, ki sta kot posamezna dokumenta obsežnejša kot je bil prvi dokument.

2. Pripombe na delovne liste iz posvetov

2.1 Temeljni ukrepi, ki izhajajo iz direktiv, zakonodaje in mednarodnih pogodb.

Pripombe se nanašajo na celotno Slovenijo.

1ET: »plača povzročitelj obremenitve« - del sredstev se nameni ohranjanju biodiverzitete, izvajanju rednega monitoringa rib in drugih vodnih organizmov.

BI1: Prepoved vnosa tujerodnih vrst in vzpostavitev nadzora nad izvorom tujerodnih vrst. Sankcioniranje pravnih in fizičnih oseb z visokimi globami in drugimi ukrepi. Nadzor naj izvajajo vsaj inšpekcijske službe, policija, naravovarstveni in ribiški nadzorniki.

BI2: Za potrebe poribljavanja vodotokov s salmonidnimi vrstami naj uporaba gojitvenih potokov zamenja z uveljavljeno, učinkovitejšo in ekonomsko bolj upravičeno metoda "cocooning" - metodo zakopavanja oplojenih iker v prod, kjer se izvalijo po naravni poti, uporabi pa se ikre rib iz vodotoka, ki se poribljava.

BI3: Izvaja se monitoring vseh vrst rib in sprotno izloča tujerodne vrste. Prepoved vlaganja tujerodnih vrst rib. Potrebne so spremembe Načrtov ribiškega upravljanja za celo Slovenijo.

HM1: »ukrepi so zapisani v koncesijskih pogodbah«. Koncesijske pogodbe se izdajo na podlagi Uredb o koncesiji za rabo vode za proizvodnjo električne energije. Uredbe trenutno niso podvržene postopku CPVO kot določa Habitatna direktiva. Obstaja dvom v ustreznost ukrepov določenih v koncesijskih pogodbah.

HM7: Izvedba ukrepov ob predhodni registraciji objektov. Prehodnost prečnih objektov mora biti zagotovljena vsem tam živečim vrstam rib. Parametri (pretok, dimenzije, naklon) za zagotavljanje prehodnosti se določijo na nivoju vsakega objekta posebej glede na vrste rib v obravnavanem vodotoku.

Pred odločitvijo za izvedbo prehoda za vodne organizme je potrebno oceniti glede na vodni živelj ali je smiselno ali ne izvesti prehod. K izvedbi ukrepa je potrebno pristopati celostno, npr. kadar imamo čiste populacije rib in bi jih z izvedbo prehoda lahko ogrozile tujerodne, se najprej odstrani tujerodne vrste rib, potem pa izvede prehod za vodne organizme.

HM8: vsi ukrepi morajo stremeti k izboljševanju stanja - zagotavljanje obstoječega pa je pogoj, ki se ga ne sme kršiti.

ON splošno: redna kontrola na mestu kršitve in sankcioniranje povzročitelja z visokimi globami, ki vključuje tudi sanacijske stroške. Pristojnosti se podelijo vsaj inšpekciji, policiji, ribiškim in naravovarstvenim nadzornikom.

ON1.1 in ON1.2: doda se sanacija zastarelih in nedelujočih kanalizacijskih omrežij.

ON17: prepoved vnosa kemikalij za namene ribogojstva, prepoved obremenjevanja naravnih vodotokov s hranili.

ON18: Pitna voda je javno dobro. Zakaj bi nekomu plačevali, da nam ne onesnažuje pitne vode? Pitna voda je pravica vseh državljanek in državljanov Republike Slovenije. Finančno naj se podpira tiste, ki delujejo v našo skupno korist, torej k ohranjanju pitne vode. Onesnaževalec pa naj plača visoke ekološke takse po načelu »plača povzročitelj obremenitve«. Ker je voda skupno dobro in osnovna dobrina za preživetje človeka, je potrebno škodljiv način prakse prepovedati in vzroke odstraniti, zlasti na vodovarstvenih in naravovarstvenih območjih.

OPZ2: »Zagotavljanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov na območjih Natura 2000.« Potrebno je zagotavljati ugodno stanje tudi na območjih naravnih vrednot, ekološko pomembnih območjih in zavarovanih območjih. Prav tako je potrebno upoštevati zavarovane in ogrožene vrste, endemite itd. na celotnem ozemlju R Slovenije. Uredba o zavarovanih

prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11 in 15/14) v 1. členu določa »S to uredbo se zavarujejo ogrožene prosto živeče živalske vrste (v nadaljnjem besedilu: živalske vrste), predpišejo pravila ravnanja, poseben varstven režim ter ukrepi varstva in smernice za ohranitev habitatov živalskih vrst, z namenom ohranitve ugodnega stanja teh vrst.« Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02 in 42/10) v 5. členu določa: (1) Za izboljšanje stanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst se izvajajo ukrepi varstva ogroženih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov. (2) Ukrepi varstva iz prejšnjega odstavka se prednostno izvajajo glede tistih ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, ki so domnevno izumrle, prizadete, ranljive in redke. Uredba in Pravilnik veljata za celotno ozemlje R Slovenije.

Vodna direktiva določa za ugotavljanje oziroma določanje ekološkega stanja vodnih teles in ekološkega potenciala močno spremenjenih vodnih teles ribe kot pomemben biološki element. Ugodno stanje rib je potrebno zagotavljati na celotnem območju R Slovenije, zato je potrebno tudi na celotnem območju R Slovenije vzpostaviti referenčna mesta za izvajanje ribjega monitoringa in ne samo na območjih Natura 2000. Ohranjenja stanja je minimalni standard, stanje je treba izboljševati. Za izvedbo tega ukrepa je potrebno nujno vključiti dodatne temeljne ukrepe.

Temeljni ukrep 1 k OPZ2: vzpostavitev monitoringa rib na celotnem ozemlju RS! Določitev referenčnih mest za ribe in ustreznih metod! Monitoring naj izvajajo neodvisne inštitucije in ne Zavod RS za ribištvo, saj obstaja utemeljen dvom v njihovo strokovnost in nepristranskost. **Referenčna mesta za ribe očitno niso določena, ker jih ni najti na nobeni internetni strani odgovornih ministrstev.**

Temeljni ukrep 2 k OPZ2: prenova obstoječih Rdečih seznamov, saj datirajo iz 90ih let preteklega stoletja. **Rdeči seznam** (Uredba o zavarovanju ogroženih živalskih vrst (Ur. l. RS št. 57/1993) je **neustrezen, zastarel, ne sledi novim dognanjem o ribah v Sloveniji, 11 ogroženih vrst, od tega je 5 novih za Slovenijo, ni v Rdečem seznamu.**

Tabela 1: Vrste, ki manjkajo na Rdečem seznamu.

	Uredba 2002	I UCN VERSION 3.1	
primorska belica <i>alburnus arborella</i>	<i>o1</i>	en	ni na rdečem seznamu
mrenič <i>barbus caninus</i>	?	en	ni na rdečem seznamu
progasti globoček <i>romanogobio benacensis</i>	?	en	nova vrsta; ni na rdečem seznamu
primorski blistavec <i>telestes muticellus</i>	?	cr	ni na rdečem seznamu
goli zet <i>gasterosteus gymnurus</i>	?	ne	nova vrsta; ni na rdečem seznamu
potočni glavuč <i>padogobius bonelli</i>	<i>o1</i>	ne	ni na rdečem seznamu
primorski klen <i>squalius janae</i>	?	cr	nova vrsta; ni na rdečem seznamu
pisanec <i>phoxinus phoxinus</i>	?	ne (vu)	ni na rdečem seznamu
primorski pisanec <i>phoxinus lumaireul</i>	?	ne (vu)	nova vrsta; ni na rdečem seznamu
lagunski glavoč <i>knipowitschia panizzae</i>	?	ne (cr)	nova vrsta; ni na rdečem seznamu
primorska nežica <i>cobitis bilineata</i>	?	vu	ni na rdečem seznamu

Temeljni ukrep 3 k OPZ2: prenova Pravilnika o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (Uradni list RS, št. 110/08) – za zavarovane, varovane in ogrožene vrste, endemite itd. je potrebno določiti veliko višje odškodnine.

Pravilnik o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (U.I. RS št. 110/2008)

Po tem ceniku ima od 34 vrst iz Habitatne direktive 24 vrst najnižji količnik 8 za izračun škode zaradi uničenja.

Del odškodnine se nameni ukrepom za izboljšanje stanja oz. sanacijo nastale škode in za izvajanje monitoringa rib po nastali škodi.

Temeljni ukrep 4 k OPZ2: Zagotovi se dostop do javnih podatkov, ki jih hranijo javni zavodi, npr. ZZRS, IzVRS, itd. Med te spadajo tudi monitoringi izvedeni za namene posegov (npr. HE), saj podatki služijo pripravi mnenj k načrtovanim posegom. Torej imajo podatki javni značaj, ker so potrebni za namene odločanja v postopkih (npr. ali je poseg sploh sprejemljiv).

K temeljnim ukrepom – onesnaževanje voda, predlagamo **dodatna temeljna ukrepa** in sicer

- izvedba raziskav toksičnih snovi v mulju v akumulacijskih jezerih po celi Sloveniji;
- monitoring hormonskih motilcev, ki se sproščajo v vode iz plastične embalaže (npr. platenke)

OS6: zagotovi se javni dostop do monitoringov, tudi za površinske vode - pomembno za ribe.

R splošno: Presoja kumulativnih vplivov rabe voda na nivoju vodotoka (če ne porečja).

U1.5: reševanje poplavne varnosti na nivoju vodotoka in ne lokalno. Izven naselij se v čim večji meri zagotavlja: poplavne ravnice in močvirija, meandriranje za ustavljanje hitrosti vodnega toka, naravna zarast za stabilizacijo brežin, odkupovanje zemljišč, ki jih odnaša vodna erozija ...

2.2 Dopolnilni ukrepi

DDU7.1: potrebno je vzpostaviti sistem nadzora nad emisijami iz točkovnih razpršenih virov

DUDDS1: Izvajanje inšpekcijskega nadzora nad vsemi vodnimi telesi, ažurna obravnava na terenu ob sami prijavitvi spornega dogodka in povečan nadzor, kjer se ocenjuje, da cilji ne bodo doseženi.

DUDDS23: vzpodbujanje ekstenzivne kmetijske rabe v območjih vodotokov (cone brez FFS). Sankcija kršitelja bi lahko bil odvzem tistega dela zemljišča, ki je v območju vodotoka in visoke kazni in sanacijski postopki po načelu »plača povzročitelj obremenitve«.

Predlog novega dopolnilnega ukrepa na področju Onesnaževanje s prednostnimi snovmi in posebnimi onesnaževali. **Izvajanje monitoringa hormonskih motilcev, kjer obstaja možnost izcejanja odpadnih vod iz odlagališč in deponij v vodi iz plastične embalaže.**

DUDDS25: Odkup zemljišč. Zagotavljanje čim širšega pasu obrežne vegetacije ob vodnih telesih, prepoved preoravanja do vodnih teles.

DUDDS26: Zmanjševanje osuševanja zemljišč, subvencioniranje za močvirja, mokre travnike, odkup zemljišč.

DUPPS22: Prepoved novih posegov v obrežni pas. Odkup zemljišč.

DDU35: Ukinitve subvencij za konvencionalne (akumulacijske) mHE in HE, ker znatno uničujejo in spreminjajo okolje. Subvencioniranje "Run-of-the-river" mHE in HE. S tem bi tudi vzpodbudili k prenovi obstoječih energetskega objektov.

DDU26: in upoštevanje kumulativnih vplivov rabe vode na istem vodotoku

DUPPS16: in sankcioniranje ob nespoštovanju Qes - v skrajnem primeru odvzem vodne pravice! Qes se mora določiti glede na prisoten vodni živelj.

DDU.38 – izvede se pregled in ocena neprehodnosti in nato izdelava strategija za vzpostavitev prehodnosti za vodne organizme. V okviru tega dopolnilnega ukrepa predlagamo, da se na odseku, kjer sta Soča in Sava določeni kot MPVT izvede študija izvedljivosti ribjih prehodov oz. prehodov za vse vodne organizme. Na Soči je zaradi izgradnje hidroenergetskih objektov izginila jegulja, ki ima v Rdečem seznamu status domnevno izumrla vrsta (Ex?). Vrnitev te ribe v Sočo je izvedljiva.

DDU.40 – izdelava smernic, recenzija načrtov regulacij od vsaj še enega neodvisnega strokovnjaka. Primer dobre prakse revitalizacije mokrišča v Sloveniji že obstaja in sicer Škocjanski zatok, ki ga je revitaliziral DOPPS. Ta primer dobre prakse revitalizacije mokrišča se vključi tudi v NUV II.

3. Pripombe na dokument Osnutek NUV II za Jadransko in Donavsko porečje

- V poglavju **Območja salmonidnih in ciprinidnih voda** dokumenta navajata: »Po drugi strani so združbe rib v celinskih vodah eden izmed bioloških elementov kakovosti za vrednotenje ekološkega stanja voda. Zato zgoraj določeni odseki in spremljanje stanja na teh odsekih ne bodo več potrebni, **ko bodo razvite in v zakonski okvir sprejete metodologije za vrednotenje stanja voda z ribami.**«

Potrebno je vzpostaviti ribji monitoring, določiti referenčna mesta za ribe in razviti metodologijo za ocenjevanje ekološkega stanja z uporabo biološkega elementa ribe. To mora NUV obravnavati kot temeljni ukrep, saj gre za upravljanje z ribjimi habitatami (vodno telo = ribji habitat!).

- **Analiza vključitev stroškov obremenjevanja voda v ceno izvajanja storitev, povezanih z obremenjevanjem voda.** V dokumentu je navedeno, da sta za proizvodnjo električne

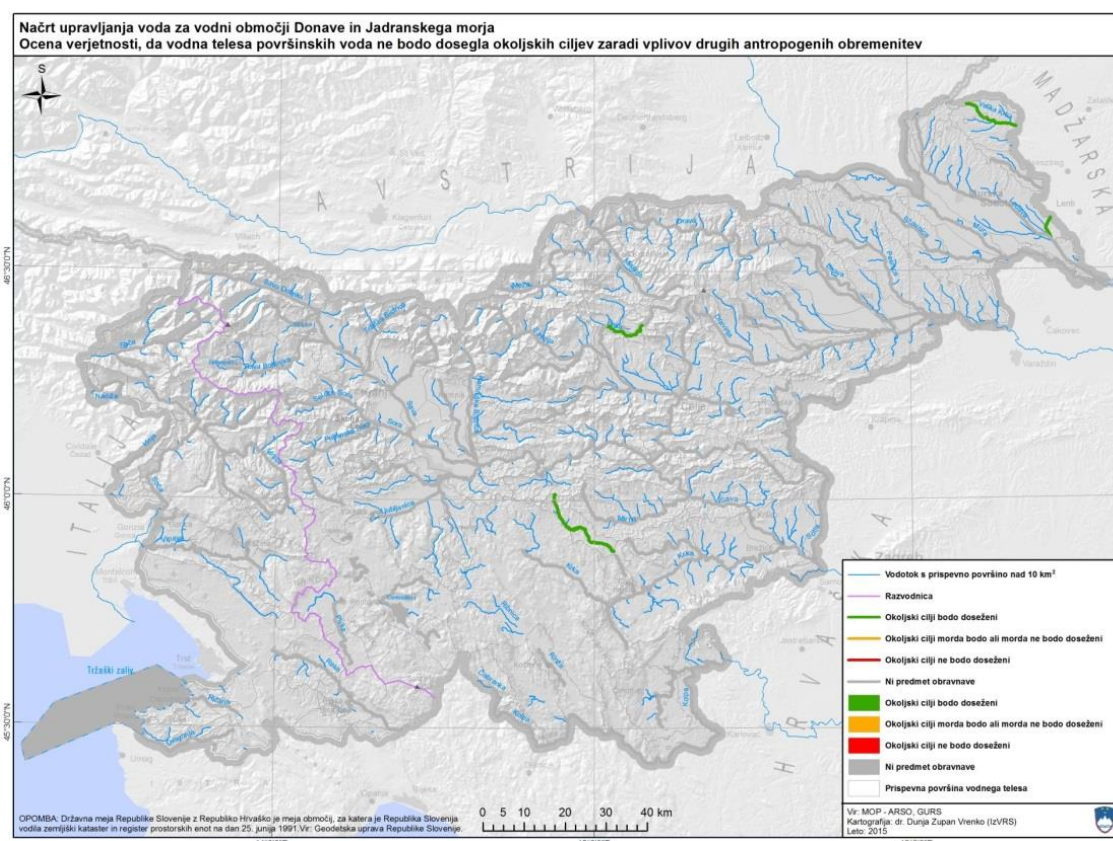
energije iz OVE dva načina podeljevanja podpor, in sicer obratovalna podpora ter zagotovljen odkup. Edini pogoj za pridobitev teh podpor je zagotavljanje ekološko sprejemljivega pretoka skladno s predpisi. Podpora bi morala biti pogojena tudi z uporabo novejših tehnologij, ki bi imela manjše vplive na stanje voda, ter z izvajanjem dodatnih ukrepov za zmanjševanje negativnih vplivov energetskih objektov na okolje in naravo.

- **Cilji na področju varstva voda.** NUV II nima opredeljenega ekološkega potenciala za MPVT.
- **Izjeme pri opredelitvi okoljskih ciljev.** V dokumentih je navedeno, da je poslabšanje stanja VTPV iz zelo dobrega v dobro dovoljeno v primeru, ko gre za posledice novih dejavnosti trajnostnega razvoja in so izpolnjeni pogoji, predpisani z Uredbo o podrobnejši vsebini in načinu priprave načrta upravljanja voda. Glede na to, da je v Sloveniji v zelo dobrem ekološkem stanju samo 4 % vodotokov, je potrebno na teh vodotokih prepovedati poslabšanje stanja.
- **Ekonomska utemeljitev morebitnih izjem pri doseganju okoljskih ciljev:** V dokumentih je navedeno, da se bo finančna ocena programa izvedla po zaključeni javni obravnavi. V naslednjem koraku bodo, na podlagi analize nesorazmernosti stroškov, morebiti opredeljene izjeme pri doseganju okoljskih ciljev. Finančne ocene programa in izjeme pri doseganju okoljskih ciljev bi morale biti vključene v NUV II že sedaj v okviru javne obravnave.
- **Škocjanski zatok** je v NUV opredeljen kot MPVT. V Škocjanskem zatoku je potekla revitalizacija mokrišča. Danes skoraj tri četrtine površine naravnega rezervata obsega polsana laguna, ki je z gnezditvenimi otočki, morskimi močvirji in položi dom številnih redkih živalskih in rastlinskih vrst. Med rastlinami so najbolj znane slanuše, na sol v zraku in tleh prilagojene rastline, ki v Sloveniji poleg Škocjanskega zatoka uspevajo le še v Sečoveljskih in Strunjanskih solinah. Sladkovodni del naravnega rezervata se razprostira na Bertoški bonifiki in je nastal z obnovo (renaturacijo) v letih 2006-07 kot nadomestilo za izgubljena močvirja v okolici Kopra, ki so bila v preteklih desetletjih uničena v urbanizacijskih procesih. Obsega tako vlažne in močvirne travnike kot tudi območja s trstičjem in stalno globoko vodo, ki so pomembna kot gnezdišča in prehranjevališča ptic. (Vir: Spletna stran Škocjanski zatok: <http://skocjanski-zatok.org/narava-2-2-2-2/>). Glede na to, da je bila izvedena uspešna revitalizacija mokrišča menimo, da je na območju potrebno spremeniti status MPVT v status VT. Projekt je tudi primer dobre prakse revitalizacije mokrišča.
Doda se temeljni ukrep: Vzdrževanje lagune.
- NUV II še vedno nima jasne povezave med analizo obremenitev in opredeljenimi pomembnimi obremenitvami za posamezno vodno telo. Ne vsebuje pregleda ciljev in ukrepov za posamezno vodno telo z utemeljitvijo možnih odstopanj od okoljskih ciljev. Zato iz dokumentov ni razvidno zakaj na določenih vodnih telesih ne bo doseženo dobro stanje, prav tako ne kako bodo posamezni ukrepi pripomogli k doseganju dobrega stanja na posamezno vodno telo. Vodna direktiva v 4. členu določa, da mora bit v NUV jasno opredeljeno kako in do kdaj bo na posameznih vodnih telesih doseženo dobro stanje.

- NUV II po našem mnenju ne obravnava v zadostni meri ukrepov ohranjanja odtočnega režima in naravne retencijske sposobnosti obvodnega okolja, ki zagotavlja številne okoljske in socio-ekonomske prednosti. Manjkajo ukrepi odstranjevanje prečnih preprek, zastarelih in neuporabnih jezov in togih regulacijskih ureditev, določitev razlivnih površin ...

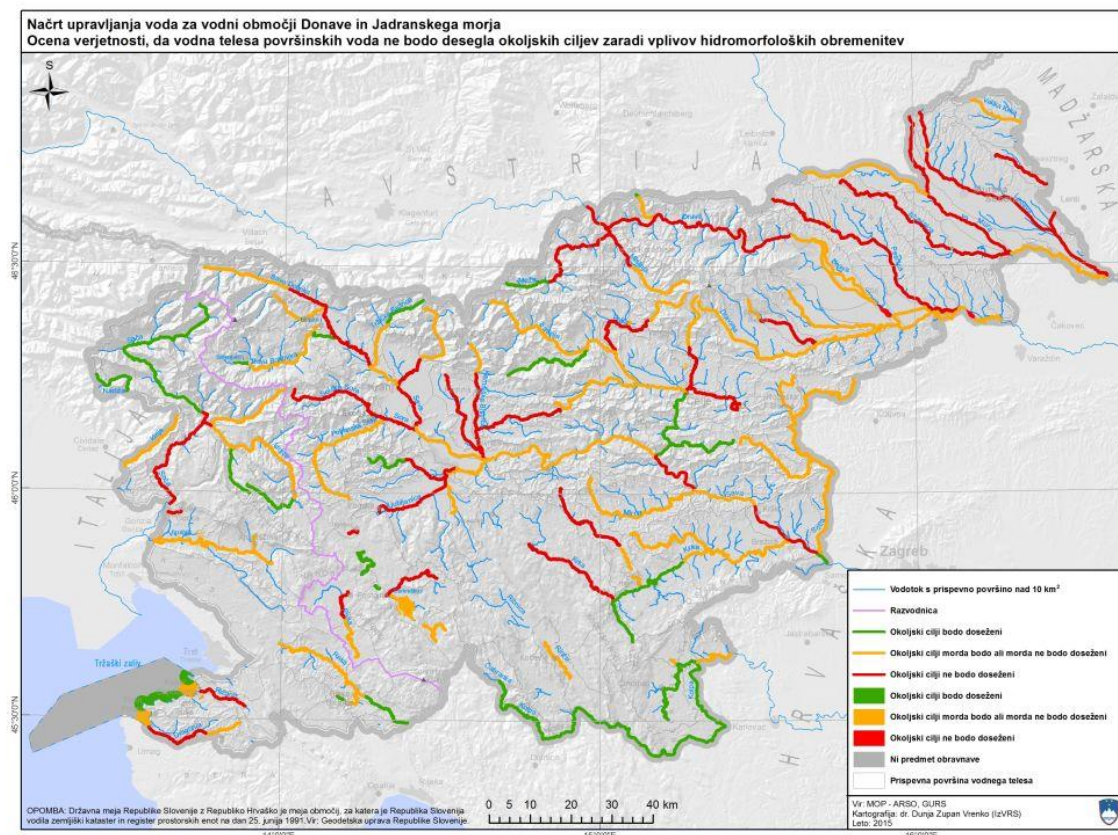
4. Pripombe na kartografske priloge:

Kartografska priloga: Ocena verjetnosti, da vodna telesa površinskih voda ne bodo dosegla okoljskih ciljev zaradi vplivov drugih antropogenih obremenitev.

Nesprejemljivo je, da NUV predvideva doseganje okoljskih ciljev samo na 4 vodotokih. Čemu potem NUV? Tako nizki cilji niso v skladu z Vodno direktivo.

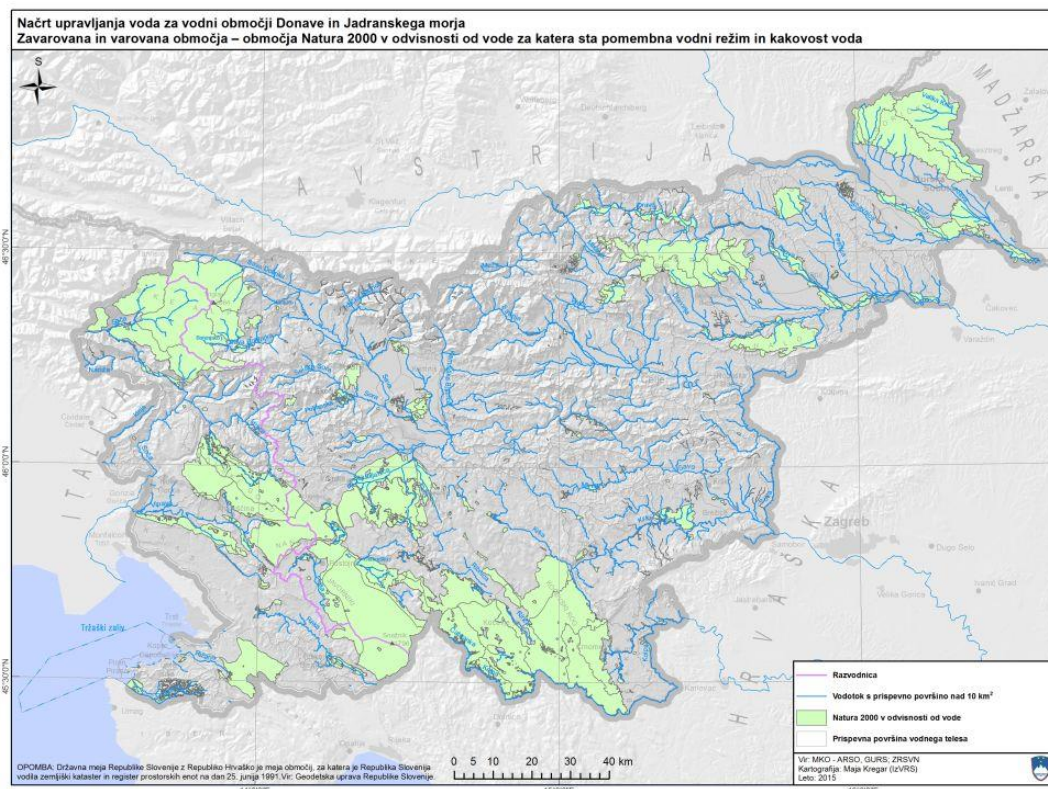
Kartografska priloga: Ocena verjetnosti, da vodna telesa površinskih voda ne bodo dosegla okoljskih ciljev zaradi vplivov hidromorfoloških obremenitev.

Mura, spodnja Sava od HE Brežice do državne meje in odsek Soče so označeni z **rdečo linijo**, kar pomeni **da okoljski cilji ne bodo doseženi**. Ni razumljivo kako sta lahko Drava in Mura označeni enako - Okoljski cilji ne bodo doseženi, saj Mura nima takih hidromorfoloških obremenitev kot Drava. Enako velja za spodnjo Savo in Sočo. Kateri je bil uporabljeni kriterij, da ti odseki niso označeni z **oranžno linijo**, kar pomeni **Okoljski cilji morda bodo ali morda ne bodo doseženi**. Hidroenergetski interes ne sme biti kriterij, da se vodotoke uvrsti med vodotoke, kjer okoljski cilji ne bodo doseženi. To ni v skladu z Vodno direktivo. Vsa tri območja, ki smo jih izpostavili, bi morala biti označena z oranžno linijo.

Poleg tega sta območji Mure in spodnje Save tudi območji Natura 2000, kjer je potrebno ohranjati ugodno stanje vrst in habitatnih tipov ali ga celo izboljševati. Obe območji sta izjemnega pomena za ribjo favno, na kar kažejo tudi kvalifikacijske vrste rib. Torej tukaj mora biti izkazan interes, da se okoljski cilji dosežejo, torej je edina razumna odločitev vsaj **Okoljski cilji morda bodo ali morda ne bodo doseženi**. Habitatna direktiva določa, da je potrebno ugodno stanje ohranjati ali izboljševati.

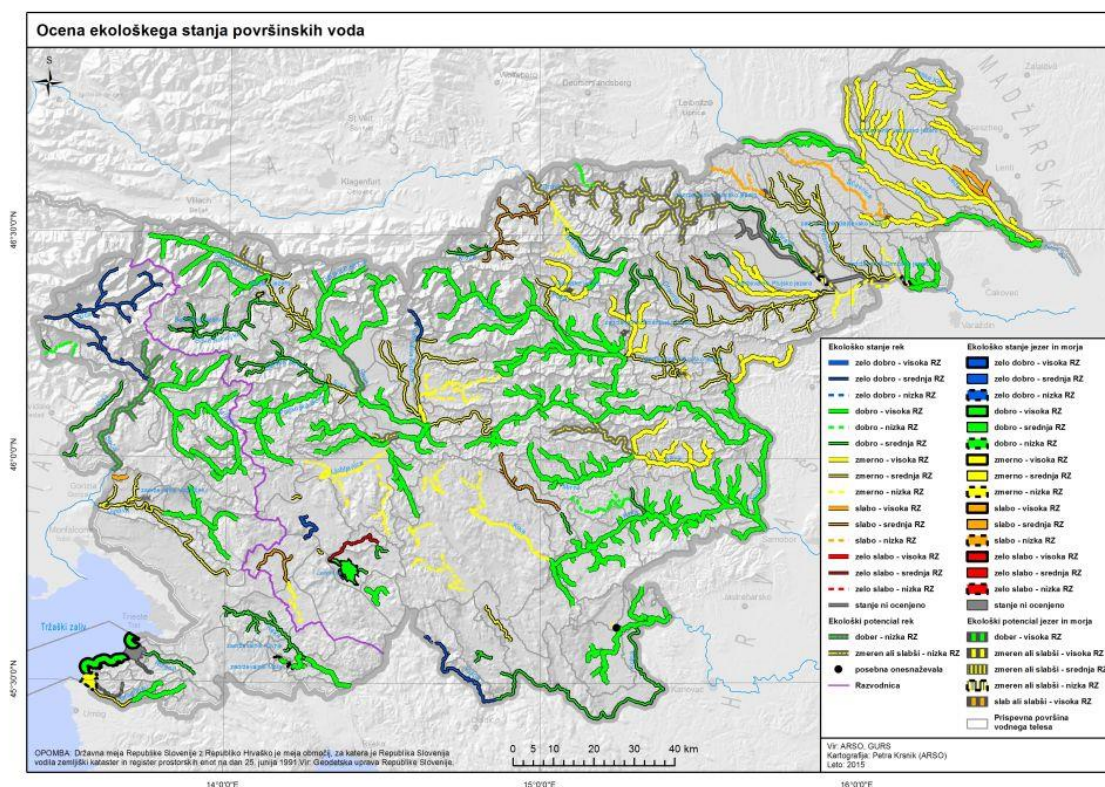
Kartografska priloga: Zavarovana in varovana območja – območja Natura 2000 v odvisnosti od vode za katera sta pomembna vodni režim in kakovost vode.

Na karti manjkajo vsaj naslednja območja Natura 2000: Spodnja Sava, Krka s pritoki, Sotla s pritoki, Idrijca s pritoki ...

Poleg tega menimo, da je taka analiza nesmiselna, saj je potrebno v skladu z Vodno direktivo dosegati ugodno stanje voda na območju celotnega ozemlja R Slovenije in ne samo tam kjer so naravovarstveni statusi. Vodna direktiva navaja ribe kot biološki element za ugotavljanje ugodnega stanja. Poleg tega je potrebno zavarovane in ogrožene vrste varovati na celotnem območju RS.

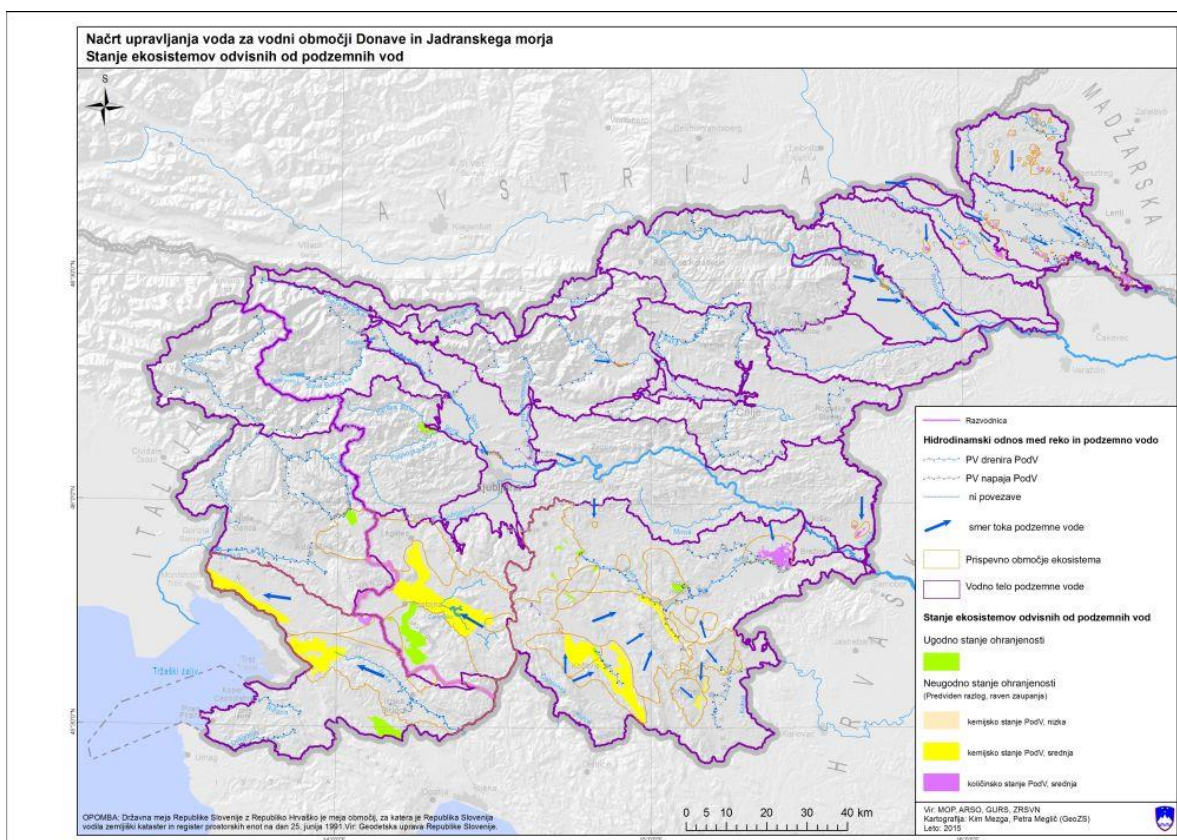
Kartografska priloga: Ocena ekološkega stanja površinskih voda.

Reka Mura je ocenjena z oceno zmerno ekološko stanje površinskih voda. S to oceno se nikakor ne moremo strinjati. Poleg tega se biološki element ribe izboljšuje. Ponovno so se začele pojavljati nekatere vrste, ki so veljale za izginule za reko Muro. **Reka Mura je zaradi svojih naravnih danosti v Sloveniji biotsko najbogatejša velika nižinska reka, tako po vrstni sestavi rib, velikosti ribjih populacij in raznolikosti njihovih habitatov.** Po pregledu literature o ihtiofavni reke Mure objavljene v zadnjih 200 letih je bilo ugotovljeno, da naj bi živelo oziroma še živi v njenem povodju vsega skupaj **67 različnih vrst rib** iz 16 družin in **en piškur**. Od tega **55 domorodnih** in 12 tujerodnih vrst rib. V slovenskem delu Mure je bilo do sedaj registriranih **53 domorodnih** vrst rib, od tega je **14 vrst donavskih endemitov**, potrjeni nista bili zgolj dve domorodni vrsti, beluga *Huso huso* in kašikar *Acipenser güldenstaedtii*. Reka Mura je edino znano recentno območje v Sloveniji za naslednje vrste rib: sabljarka *Pelecus cultratus*, črnooka *Ballerus sapa* in velika senčica *Umbra krameri*. Velika senčica je bila v Sloveniji najdena samo še na eni lokaciji na slovensko – hrvaški meji v rokavu reke Drave, najbližji kraj Središče ob Dravi, leta 2006 (Govedič, M., Spletna stran Bioportal.si).

V zadnjem desetletju se je zopet pojavil sulec, ki je izginil v 60ih letih preteklega stoletja, in se uspešno razmnožuje. Pojavil se je lipan, potočna postrv, grbasti okun in nove vrste globočkov, pogostejše se pojavlja zelo redka vrsta sabljevec, zelo so se obnovile populacije podusti, platnice, bolena itd.

Kartografska priloga: Stanje ekosistemov odvisnih od podzemnih vod.

Na karti manjkajo mrtvice, kali in druga zaprta vodna telesa.

Dejstvo je, da so mrtvice pa tudi gramoznice in sploh vse zaprte celinske vode odvisne od podtalnice oziroma od količine in kvalitete fizikalno kemijskih lastnosti podtalnice, ki jih napaja.

Konkretno, mrtvice ob Muri napaja podtalnica, in to je bistveno za preživetje velike senčice. V poletih mesecih se velika senčica lahko umakne v globino, ker je zaradi napajanja iz podtalnice temperatura vode v mrtvici nižja kot na površini. Če se bo spremenilo napajanje mrtvic s podtalnico, predvsem zaradi izgradnje HE na Muri, bo ta riba v Sloveniji definitivno izginila.

Druge pripombe:

»NO-GO AREAS«. Predlagamo določitev območij, kjer umestitev HE objektov ni možna, določitev izključitvenih con, t.i. »no-go areas«. Navajamo samo primer, ki po našem mnenju izpolnjuje te kriterije, seveda pa bi bilo potrebno izvesti ustrezno raziskavo celotnega ozemlja Slovenije.

Reka Mura zagotovo ustreza temu kriteriju. Odlikuje jo njena izjemna biotska raznovrstnost. Ker je človek stoletja živel z reko Muro, se je ob njej razvila tudi svojevrstna in bogata kulturna dediščina.

Lokalno prebivalstvo je prepoznalo to naravno in kulturno dediščino kot vrednoto in kot prednost pri razvoju turizma. Lokalno prebivalstvo je močno navezano na reko Muro in življenje ob njej, na kar kažejo tudi dogodki iz preteklosti. Že v 80-ih letih so bili prvi poskusi umeščanja HE na reki Muri. Danes se ponovno presoja o njihovem umeščanju v ta prostor, kljub nasprotovanju civilnih iniciativ. To pripombo smo DPRS posredovali tudi na Predlog usmeritev za pripravo Energetskega koncepta Slovenije na Ministrstvo za infrastrukturo. Pripombe DPRS so objavljene na spletni strani društva: <http://www.dprs.si/sl/64-dprs-smo-dali-pripombe-na-energetski-koncept-slove.html>.

Zahteva za vključitev v postopek CPVO za NUV II. Dne 26.8.2015 smo DPRS na MOP posredovali zahtevo za vključitev kot stranskega udeleženca v postopek CPVO za NUV II. Odgovora do danes nismo prejeli. Zahtevamo, da nas vključite v postopek CPVO za NUV II.

Lep pozdrav!

Andreja Slameršek, predsednica

